

GUIA DOCENT D'ASSIGNATURA

Titulació: Llicència en Teologia					
Nom assignatura: 6S086E La post-secularització					
Curs	2023-2024			ECTS	3
Període lectiu	2n quadr.	H. de classe setmanals		2	Àrea
					Segon cicle Teologia sistemàtica
Professor	Josep Casellas			Llengua	Català

Descripció/Justificació:

Malgrat els presagis d'alguns dels promotors de les teories de la secularització en el sentit que les societats del món occidental, i particularment d'Europa, avançarien cap a un escenari en el qual la religió acabaria desapareixent de l'esfera pública, aquest fenomen no s'ha produït. El sagrat i la religió han persistit en la vida social contemporània. Aquest fet ha portat a modificar les esmentades teories de la secularització i, per part d'alguns autors, a formular-ne d'alternatives. Tot això, en el context que apunta cap a un nou escenari, l'era secular, fruit d'un procés de postsecularització que continua ben actiu i que dona origen a una societat postsecular. Fenòmens com la secularització i el pluralisme plantegen la qüestió del lloc i de l'aportació de l'Església a la societat. També representen, o poden representar, un desafiament per a la credibilitat de la fe cristiana.

El curs analitzarà el nou escenari que apunta cap a una societat postsecular i la posició i contribució de l'Església, guiada pel papa Francesc –que alguns autors qualifiquen de representant qualificat i promotor d'una Església secular– pot fer a la societat. I de quina manera l'Església pot mantenir o recuperar la seva credibilitat, tenint en compte els errors històrics i els escàndols del present que l'afecten.

Requisits i orientacions prèvies

- Haver cursat les assignatures corresponents als cursos institucionals de primer cicle (Baccalaureatus), especialment *Sociologia*, *Història de la Filosofia contemporània*, *Eclesiologia* i *Teologia pastoral*.
- L'interès pel coneixement dels processos que caracteritzen el món actual, especialment en les societats d'Occident.

Objectius

Generals

- Estudiar els conceptes relativament nous de postsecularització i postsecularitat a partir del pensament de diversos sociòlegs contemporanis.
- Analitzar, des del punt de vista teològic i pastoral, els reptes i les oportunitats que una societat postsecular ofereix a l'Església catòlica i a les altres Esglésies cristianes en el context català, espanyol i europeu, amb vista a la seva missió evangelitzadora i al manteniment o a la recuperació de la seva credibilitat.
- Apuntar camins operatius per a una presència renovada i eficaç de l'Església en una societat postsecular.

Específics

L'assignatura pretén

- Analitzar els conceptes principals, utilitzats en sociologia, per explicar el procés de secularització i l'etapa actual de postsecularització.

- Donar a conèixer tant les teories de la secularització dels sociòlegs més clàssics com alguns dels estudis més recents que aprofundeixen el concepte de societat postsecular.
- Fer una lectura, en clau teològica, de l'evolució de la societat i identificar les principals orientacions que, tant des del punt de vista de la reflexió teològica com de l'acció pastoral, hauria d'adoptar l'Església catòlica en el nostre país i, en general, a Europa, a fi de no desapropiar les possibilitats que ofereix o pot oferir aquests propers anys la nova situació.

Competències

Competències transversals (genèriques)

- Capacitat d'organització i planificació del treball intel·lectual, amb esforç i perseverança per portar-lo a terme.
- Capacitat d'anàlisi i de síntesi en els diversos elements que configuren la teologia i, particularment, de practicar el necessari diàleg amb les ciències humanes.
- Capacitat de reflexió, de raonament crític i de discerniment sobre allò essencial i allò accessori.
- Claredat en el pensament i precisió en l'expressió parlada i escrita a l'hora d'elaborar un discurs teològic, per tal d'aprendre a copsar i expressar el pensament teològic d'altri i de construir el propi coneixement.
- Coneixement de les fonts d'informació bíbliques, magisterials i teològiques sobre la matèria.
- Capacitat de treball en equip i d'exposició/debat sobre les matèries tractades.

Competències específiques:

- Rigor en l'ús de la terminologia i en la descripció i l'anàlisi dels conceptes bàsics.
- Coneixement dels principals corrents sociològics que han analitzat el fenomen de la secularització i el procés de postsecularització.
- Visió sintètica de la temàtica tractada en el curs i capacitat d'aplicar-la a la missió evangelitzadora de l'Església actual en el context més proper.

Continguts

1. INTRODUCCIÓ. PRESENTACIÓ DE L'ASSIGNATURA.
2. LA POSTSECULARITZACIÓ, PROCÉS I REPTE
3. LA SECULARITZACIÓ: ORIGEN I EVOLUCIÓ. REPERCUSSIONS SOBRE LA RELIGIÓ.
4. EL DEBAT ENTORN DE LES TEORIES SOBRE LA SECULARITZACIÓ.
5. DE LA POSTSECULARITZACIÓ A LA POSTSECULARITAT. NOUS ENFOCAMENTS.
6. SECULARITZACIÓ, POSTSECULARITZACIÓ I CREDIBILITAT DE LA PROPOSTA CRISTIANA.
7. TASQUES URGENTS DES DEL PUNT DE VISTA TEOLÒGIC I PASTORAL
8. CONCLUSIONS.

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

Es promourà alhora l'estudi la reflexió personals i el diàleg en grup.
A les classes:

- S'exposaran els continguts principals per part del professor.
- S'analitzaran textos de sociòlegs i teòlegs que han aprofundit en el tema de la secularització i la postsecularització i en les seves conseqüències en els diversos àmbits: personal, social, cultural i eclesial.
- L'alumne haurà de poder elaborar, si ho desitja, un dossier on hi figurin els continguts essencials del curs.

Avaluació

Criteris d'avaluació:

- Es comprovarà la consecució dels objectius mitjançant un treball, amb la possibilitat que sigui exposat a l'aula i debatut.
- Per tractar-se d'una avaluació continuada es tindrà en compte l'assistència a classe, el diàleg i la participació en les activitats proposades.
- Es valorarà la redacció, la presentació i l'aportació personal especialment en el treball i altres activitats que es puguin programar.
- Es donarà un valor positiu a la capacitat d'elaborar un judici propi a la llum de la informació adquirida.
- Es valorarà l'assistència a seminaris, conferències o activitats complementàries relacionades amb la matèria.

Tècniques d'avaluació:

- S'avaluaran les competències genèriques en les tutories personalitzades, en l'exposició a l'aula, en la presentació optativa del dossier amb els continguts principals del curs i en el diàleg a classe (10 %).
- Les competències específiques s'avaluaran per mitjà de:
 - Un treball escrit sobre un dels aspectes de la temàtica del curs o que hi estigui directament relacionat.
 - Un examen escrit, amb preguntes i textos per comentar.

Bibliografia bàsica

DILLON, Michelle, *Postsecular Catholicism. Relevance and Renewal*, Nova York: Oxford University Press 2018.

EQUIZA, Jesús, *Secularización (modernidad-posmodernidad) y fe cristiana. Para discernir y entender la secularización*, Madrid: Nueva Utopía 1992.

ELZO, Javier, *¿Tiene futuro el cristianismo en España? De la era de cristiandad a la era post-secular*, Madrid: San Pablo 2020.

ESTRUCH, Joan, *Entendre les religions. Una perspectiva sociològica*, Barcelona: Mediterrània 2015.

HABERMAS, Jürgen i RATZINGER, Joseph, *Dialéctica de la secularización. Entre la razón y la religión*, Madrid: Encuentro 2006.

JOAS, Hans, *Les pouvoirs du sacré. Une alternative au récit du désenchantement*, París: Seuil 2020.

OVIEDO TORRÓ, Lluís, *La credibilidad de la propuesta cristiana*, Maliaño: Sal Terrae 2022 (Presencia teológica 297).

- *La secularización como problema. Aportaciones al análisis de las relaciones entre fe cristiana y mundo moderno*, València: SIFTEL 1990.

RUIZ ANDRÉS, Rafael, *La secularización en España. Rupturas y cambios religiosos desde la sociología histórica*, Madrid: Cátedra 2022.

TAYLOR, Charles, *El futuro del pasado religioso*, Madrid: Trotta 2021.

- *La era secular*, Barcelona: Gedisa 2014.

- *La ética de la autenticidad*, Barcelona: Paidós 1994 (Pensamiento contemporáneo, 30).

